

SVEČANA SJEDNICA GRADSKOG VIJEĆA GRADA DELNICA
24. LIPNJA 2009. GODINE

Gospodine predsjedniče, poštovane vijećnice i vijećnici, članovi mjesnih odbora, dame i gospodo, uvaženi gosti, dragi uzvanici.

Mjesec dana iza nas su neposredni izbori kao prvi način odabira vijećnika i dužnosnika lokalnih samouprava. Još uvijek iskušavamo i isprobavamo načine demokratičnosti i transparentnosti da nađemo što jednostavniji, bolji i razumljiviji put prema korisnicima proračuna i ljudima koji očekuju naša prihvatljiva rješenja u svim segmentima života Grada Delnica. Argumenti razvojnih prioriteta rješenja koji će uz dinamiku osjetljivosti za razna područja djelovanja lokalne samouprave biti na tapeti raznih programskih odrednica, stranačkih kriterija, zakonskih regulativa i svih dobronamjernih sudionika u donošenju raspodjela novčano programskih sredstava bit će pod velikom lupom usuglašavanja i odabira najelitnijih i najboljih rješenja u danom trenutku.

Prva svitanja nepresušnih povijesnih ishodišta ali i izvorišta Grada Delnica neizostavno su isprepletena uz ekonomske razvojne stadije jedne od najplemenitijih hrvatskih porodica kao što su bili Frankopani. Nešto prije Frankopana ove prostore hodočastili su najstariji goranski naseljenici kojima se glavna osnova interesa ovog područja ispoljava prema šumi, pašnjacima i mogućnosti korištenja oranica tako da su tom prostoru prilazili iz okolnih rubnih naselja kao što su Bribir, Novi, Hreljin, Grobnik, Trsat, Ledenice, Bakar, Drivenik i Grižane.

Jedan od prvih pisanih tragova dakako bi bila sudska isprava od 24. veljače 1481. godine kojom su zagrebački trgovci bili oslobođeni plaćanja tridesetnice. Tom se prilikom spominju neka naselja Gorskog kotara među kojima je evidentirano i naselje Delnice. U toj najranijoj povijesnoj srednjovjekovnoj svakodnevnicu kategorija upravne organiziranosti Gorskog kotara bila je u rukama dvjema predturskim župama i to Vinodolskoj i Modruškoj. Svakako tu je značajno napomenuti da je u to doba u delničkom kraju govor bio čakavski. Sto se prometni infrastrukturni povijesni kotač više vrtio to se jače nametalo korištenje geostrateškog položaja koje je već u ono doba moralo zbliziti is poji kontinentalnu Hrvatsku i more kako bi se mogli izmjenjivati, nadopunjavati svi iskustveno postojeći resursi između Pokupsko-savskog zaleđa i Primorja. Poveznica je donekle riješena geostrateškim položajem u nekoliko prometnih pravaca koji idu delničkom i mrkopaljskom ravnicom ali i trećim pravcem koji presijeca Gorski kotar u smjeru istok zapad od Vinodolske luke prema Delnica i Broda na Kupu prema Kranjskoj.

Tijekom 16. i 17. stoljeća prostori Grada Delnica jako stradavaju od Turskih najezdi tako da se većina naselja raseljava odlaskom u Kranjsku na Kočevsko područje i Belu krajinu. Neznatan manji do stanovništva ostao je na području rijeke Kupe tako da je većina prostora Gorskog kotara u to vrijeme zjapila sablasno prazno i napušteno. Zahvaljujući stabilizaciji obrambene krajiške linije započinje nanovo naseljavanje ali i povratak negdanjih stanovnika i nasljednika toga prostora tako da su u tom vremenu Zrinski, koji su bili baštinici frankopanskih posjeda, naselili Delnice i to stanovništvo iz pokupskih imanja oko Čabra, Broda i Gerova. U to doba obnavlja se i katolička župa u Delnicama a taj, od starine čakavski kraj, postaje i ostaje sve do danas kajkavski.

Najveću geostratešku potvrdu važnosti ovog prostora, a time i budućeg prosperiteta Grad Delnice dobiva izgradnjom tzv. Lujzinske ceste završene 1811. godine.

Ovdje s ponosom moram istaći 1848. godinu kad su Delničani napisali tzv. „Narodna zahtijevanja" koja su bila razrađena kroz 4 osnovne točke koje su se redom odnosile na odnose prema vlastelinskom nepriznavanju povlaštenosti domicilnog stanovništva na njihovu potrebitost i gospodarski efekt iz goranskih šuma. „Narodna zahtijevanja" upućena su Hrvatskom saboru u kojima je nadopunjeno i novih 11 zahtijevanja kojima su se pridružile i ostale goranske općine i u to su vrijeme ova zahtijevanja imala prvorazredno značenje za prostore Gorskog kotara.

Ovom malom šetnjom povjesnicom našeg Grada ali i Gorskog kotara nisam dotaknuo niti uspio spomenuti sve one racionalne ustupke koje nam je u tom vremenu podarila Marija Terezija. Upravo je njezin fenomenalni osjećaj za način razvoja ovog prostora gurao i objelodanio njezine povlastice koje su bile temelj i način kako pomoći ovim ljudima i kako im svakodnevicu olakšati i dati im šanse za prihvatljivim i normalnijim načinima opstanka.

Ovo potonje spominjem zato jer od 2010. godine predviđa se ukidanje povlastica od brdsko-planinskog zakona čije bi nas ukidanje moglo vratiti na kraj 90-ih i početak 21. stoljeća gdje smo muku mučili u proračunima i sastavljali kraj s krajem i gdje su projekti infrastrukturnih i drugih idejnih razmišljanja bili samo mrtvo slovo na papiru i daleka neostvariva želja. Ovaj Zakon je jednostavno probudio uspavanu ljepoticu Gorskog kotara i pomogao svim goranskim lokalnim samoupravama da nađu nove i drukčije putove u kojima je infrastruktura uvijek bila najteži i najveći problem. Zahvaljujući tom Zakonu Gorski kotar je u realizaciji svojih projektnih zadataka dobivao jasnije obrise i argumentiranu i bržu realizaciju. Apsolutno, ovaj problem trebala bi bit jedna od zajedničkih misli vodilja lokalnih samouprava Gorskog kotara da pokušamo zajedno sa svim raspoloživim snagama, ne samo goranskih lokalnih samouprava, već i šire pokušati objasniti dobre strane tog Zakona, tražiti njegov nastavak i primjenu u daljnjem razdoblju kako bi mogli planirati i izvršiti sve zacrtane momente projektnih i proračunskih veličina.

Apsolutno nas plaši osjećaj praznine koji će nastati zbog ukidanja ovog Zakona pa ako tome dodamo recesijsku avet onda ćemo dobiti jednu zbilja nezavidnu situaciju koja će dovesti u pitanje zacrtane projekte i programe koji su razvojno slijed našeg zacrtanog programskog opredjeljenja, a koje ste dobili na početku današnje sjednice. Mi ne možemo pobjeći od opće nelikvidnosti, traženja odgode plaćanja PDV-a, smanjenja komunalne naknade i komunalnog doprinosa, smanjenja plaća u javnom sektoru, uvođenja prioriteta podržavanja korisnika gradskog proračuna uz smanjenje reda veličina za određene korisnike itd. Apsolutno zbog tog općeg svjetskog vala negativnosti i zbog trenda smanjenja gospodarskih aktivnosti i samim time mogućnosti manjih prihoda morat će se svakako uvesti kontrolirani rashodi koji mogu imati svoje veličine u funkciji samo preko proračunskih prihodno-rashodnih jednoznačnica.

Koliko kriza može svoj udar napraviti na socijalno osjetljive kategorije ovisit će donekle i o nama tako da moramo apsolutno rebalansirati proračun i po stavkama ga korigirati na očekivane prihode koji će onda moći rashodovno zadovoljiti očekivano umanjenje proračunskih sredstava.

Iz naprijed navedenog vidljivo je da se neke stvari moraju mijenjati, da se moraju donositi novi zakoni koji će potpomognuti izlasku iz te novonastale situacije koja je blaže rečeno prilično teška ali nije nesavladiva. Jedni od tih promjena apsolutno moraju biti novi zakoni koji će uz sagledavanje novonastalih situacija moći ponuditi relativno brza, prioriteta i prihvatljiva rješenja kako bi se učinak i jeka recesije što manje čula i imala što manji uzlet i jačinu. Očekujemo da će Vlada sa svojim prijedlozima uspjeti naći najbolja rješenja u savladavanju teških situacija koje su pred nama, ali smatram da apsolutno ne treba dirati brdsko-planinski zakon koji nam je, za sada, jedna od najvažnijih i najboljih uzdanica u razvojnoj domeni goranskih lokalnih samouprava. Dodatne napore koje smo napravili zahvaljujući tome zakonu zbog podizanja kvalitete življenja u segmentima komunalne infrastrukture ne može nitko objasniti niti me razuvjeriti da će doći nešto bolje i opipljivije što do sada, uz sve naše argumente i traženja, nismo nikako mogli dobiti.

Očekujemo od resornih ministarstava da počnu pratiti projekte koji garantiraju u svojim smjernicama bolji razvoj i način samog življenja na ovim prostorima. Projekte koje prepoznaje Europska unija preko raznih svojih fondova morali bi biti svjetla vodilja našoj Vladi i resornim ministarstvima da uvide zbog čega neki dobivaju europska sredstva a neki se ni ne pojavljuju u kandidaturi za ista. Svakako priželjkujemo i smatram da je to obaveza pojedinih ministarstava da se uključe u jače rješenje infrastrukturnih projektnih zadataka Grada Delnica što ćemo u skorom vremenu kroz kontakte zatražiti i očekivati povoljna zajednička rješenja kako bi ideje, projekte i razvojnu priču sveli na što bržu frekvenciju kroz dinamiku vremena.

Dozvolite mi da na kraju još jednom zahvalim svim gostima i uzvanicima koji su svojim dolaskom uveličali današnju proslavu Grada Delnica. Žiteljima Grada Delnica čestitam današnji dan Grada Delnica kojeg slavimo u čast zaštitnika naše Župe sv. Ivana Krstitelja. Svima nama želim dobro zdravlje, svekoliko veselje na svim poljima svakodnevnog života, a današnjim laureatima veliko hvala za sve što su dali Delnicama i Gorskom kotaru uz želju da ustraju na svome putu plodonošenja i obogaćivanja naših sredina. Ujedno koristim priliku da svima čestitam sutrašnji Dan Državnosti

U Delnicama, 8. lipnja 2009.

Marijan Pleše, dipl.ing.šum.